

en Præst nu, hvis han er, som han skal være, gaa op i sit Embede, i sin egentlige Gerning, og han vil have nok at gøre med at passe den. Skolen vil for ham kun blive en Biting, han vil ikke kunne ofre den Interesse paa Skolens Tilsyn, som Skolen i Virkeligheden fortjener. Præsternes Uddannelse og Kundskaber slaa heller ikke til i Øjeblikket til at øve dette Tilsyn. I mange Tilfælde magte de det slet ikke. Det er ikke noget, jeg paastaar, det er noget, som ærlige Præster selv vedgaa. Jeg skal saaledes her tillade mig at oplæse et officielt Referat af Danmarks Lærerforenings Skolemøde i August 1907. Det er Sognepræst Barfod fra Hjørunde, der udtaler sig saaledes: „Aldrig har jeg været saa ked af at være „født“ som i Dag. Ganske vist har jeg været glad ved at føre Tilsyn i Skolerne, men der har dog været en Brød i min Samvittighed. Naar en teologisk Kandidat ikke kan søge Lærerembede uden Dispensation, saa er det egentlig en Forargelse, at Præsten skal være Tilsynsmand. Ere vi Teologer ifølge vor Uddannelse kompetente til at føre Tilsyn? I „den sorte Skole“ lærte vi aldrig praktisk Regning, og jeg har ofte maattet bryde min Hjerne med at finde ud af Børnenes Regnestykker. Vi have ikke lært de danske Navne, som bruges i dansk Sproglære, og i Religion blive vi saa fint uddannede, at vi ikke kende det gamle Testamente saa godt som en Seminarist. Præsterne have neppe Idé om Gymnastik, og vore Kundskaber i Hebraisk og Oldtidens Kirkehistorie hjælpe os ikke her.“ Det er en aaben og ærlig Erkendelse af en tilsynsførende Præst i Folkekirken, der siger, at Præsternes Kundskaber og Evner ikke slaa til, og der kunde sikkert nævnes adskillige andre Omraader, hvor Præsten maa melde Pas. Præsterne have saaledes gennemgaaende ringe Kendskab til og mange af dem slet intet Kendskab til Engelsk, og Engelsk er dog i mange Kommuneskoler indført som almindeligt Skolefag.

Der er derfor ingen Mening i at bevare Præsten som tilsynsførende. Man bør have et virkelig sagkyndigt, praktisk uddannet Tilsyn. Jeg skal gøre opmærksom paa, at et Landemøde i Ribe, altsaa en Forsamling af Præster, netop fremsatte det som sit Ønske, at man maatte blive fritagen for at føre Tilsyn med Skolen. Jeg synes derfor, at der er al Grund til at imødekomme dette Ønske og samtidig fri Skolen for det Afhængighedsforhold, hvori den nu i hundrede Aar har staaet til Kirken. Dette er ikke nogen ny Tanke. Den har

ofte været fremsat her. Det er ogsaa en gammel Venstretanke, at Skolen skal frigøres for Kirkens Tilsyn. Jeg skal tillade mig at citere et Par Ord af afdøde Chr. Berg under en Forhandling om Skole-spørgsmaal i 1880. Han udtalte den Gang: „Det vil være nødvendigt for Skolen som Oplysningsanstalt at blive frigjort for det kirkelige Tilsyn og faa sine Kræfter frigjorte fra Kirkens Tjeneste; thi ingen trænger mere end en Lærer til at have sin Søndag fri“. Det er altsaa en gammel Venstretanke, som Berg da gjorde sig til Talsmand for. Og det er nu 32 Aar siden. Mon Tanken derfor ikke snart skulde være moden til sin Realisering? Det undrer mig derfor, naar den ærede Ordfører saa stærkt betonedede det heldige i at bevare det gejstlige Tilsyn og bevare det hundredaarige gamle Afhængighedsforhold til Kirken. Efter Lovforslagets § 2 skal Præsten fremdeles være født Medlem af Skolekommissionen, ganske vist ikke som nu født Formand. Jeg synes, at man burde stille Præsten paa samme Maade som alle andre og gøre ham valgbar. Har en Præst i sin Menighed nogen Tilslutning, vil han gennem Forholdstalsvalg altid være sikker paa at kunne blive indvalgt i Skolekommissionen, hvis han ønsker at tage Sæde deri.

Ogsaa paa et andet Punkt kunde jeg ønske, at Skolen skulde frigøres for Kirken, nemlig med Hensyn til den tvungne Bestilling, som mange Lærere have med at være Kirkebetjente og Kirkesanger. I den Henseende er der sket et Fremskridt ved dette Lovforslag, men Skridtet er ikke taget fuldt ud; jeg vilde ønske, at det var sket, saaledes at ingen Lærer ifølge sit Embede kunde tvinges til at udføre kirkelige Forretninger. Vil Læreren paatage sig dette Hverv, er det en Sag for sig. Som afdøde Berg sagde, trænger Læreren til at frigøres for Kirken, saa han kan faa sin Søndag fri. Nu holder den ærede Ordfører paa, at det helst maa være Læreren, der er Kirkesanger. Jeg tror imidlertid, at det, hvis man frigør Læreren for dette Hverv, tillige vil faa en anden gavnlig Følge, nemlig en heldig Indfyldelse paa Folkesangen her i Danmark. Nu uddannes Lærerne paa Seminariet først og fremmest til at være Kirkesangere. Jeg tror, de pines i deres Seminarietid med at skulle lære ikke mindre end 130 forskellige Koraler. Det, de først og fremmest skulle lære, er at synge Salmer og Salmemelodier, hvorimod der kun er lidt Undervisning i den egentlige Folkesang. Befris Læreren for sit Kirkesangerhverv og uddannes til